

■ صاحب امتیاز: مؤسسه همشهری
■ مدیر مسئول: محسن مهدیان
■ سردبیر: دانیال معمار
■ دبیر تحریریه: شهرام فرهنگتی
■ معاونان سردبیر: علی عمادی، شاهین امین
■ مدیر فنی: حامد یزدانی
■ مدیر هنری: مهدی سامانی
■ دبیر عکس: امیر پناهیور

■ مدیر: حسین راجلو
■ شهرنگار: مدیر: پروانه بهرام، پژراد
■ مدیر: مریم باقریور
■ اقتصاد: مدیر: حسین لطفی
■ شهرام فرهنگتی
■ معاونان سردبیر: مدیر: امیر محمد یعقوبیور
■ تماشاگر: مدیر: لیلی خرسند
■ گزارش: مدیر: فقیهه طباطبائی

■ سرزمین من: مدیر: سیده زهرا عباسی
■ مدیر: زهرا رابعی
■ جامعه: مدیر: مسعود میر
■ مدیر: فاطمه عسکری نیا
■ ۲۴ (سینما و تلویزیون): مدیر: سعید مروی
■ مدیر: علیرضا محمودی
■ صفحه آخر: مدیر: عیسی محمدی
■ سرگرمی: مدیر: فرامان شیرزادی
■ طرح و گرافیک: مدیر: محمدعلی خلیلی

■ سردبیر آنلاین: اسماعیل سلطنتیور
■ معاونان آنلاین: مجتبی صادقی، کاهن بارنجی، حامد فوقانی
■ مدیر فضای مجازی: زهرا سادات بهشتی
■ مدیر پیش‌زند: امیرحسین محمد دوست
■ مدیر تولید تلویزیون: الهه سادات بهشتی

دور دنیا

مجسمه خانوادگی باستانی از نوع دیگر

این روزها گزارشی از کشف یک مجسمه باستانی در کشور مصر دست به‌دست شده و توجه کاربران شبکه‌های اجتماعی را به‌خود جلب کرده است؛ کشف یک مجسمه خانوادگی باستانی متفاوت که ۴۳ سال پیش به‌شکل اتفاقی در منطقه «سقاره» مصر رخ داد و حالا پس از بررسی‌های علمی گزارشی از مشخصات و عکس آن در رسانه‌ها منتشر شده است.

بخش اصلی این پیکره مردی جوان و قدرتمند را در حالت ایستاده نشان می‌دهد. این مرد کلاه گیس بر سر و «شندیت» (دامن کوتاه و چین‌دار مردانه) به تن دارد و پای چپش جلوتر از پای راستش است. تفاوت اصلی مجسمه از اینجا به بعد آشکار می‌شود؛ در سمت راست، پیکره زنی (احتمالاً همسر او) می‌بینیم که در اندازه‌های خیلی کوچک‌تر تراشیده شده است. زن کتد پای راست مرد یا همسرش زانو زده و دست‌هایش را دور ساق پای او حلقه کرده است. زن کلاه گیس‌ی تا شانه بر سر دارد و گردنبندی پهن بر گردن او بسته که نشانه‌های همسر در مجسمه‌های خانوادگی مصر باستان به‌شمار می‌آید. اما بخش سمت چپ، آن را کاملاً از دیگر پیکره‌های مشابه متمایز می‌کند؛ در این بخش و البته در پس‌زمینه، نقش برجسته دختری در اندازه خیلی کوچک حکاکی شده که کنار مرد (احتمالاً پدرش) ایستاده، دست راستش بر ساق پای پدر قرار دارد و با دست چپش غازی را گرفته است. این پیکره نه در قبر و بنایی باستانی، بلکه زیر ماسه‌ها مدفون بوده و به شکل کاملاً اتفاقی در سال ۲۰۲۱ در منطقه جسرالمدار کشف شده است. شباهت چشمگیر در لباس، مدل مو و تناسب آناتومیکی، محققان را به این باور رساند که این مجسمه متعلق به سلسله پنجم خاندان پادشاهان مصر است.

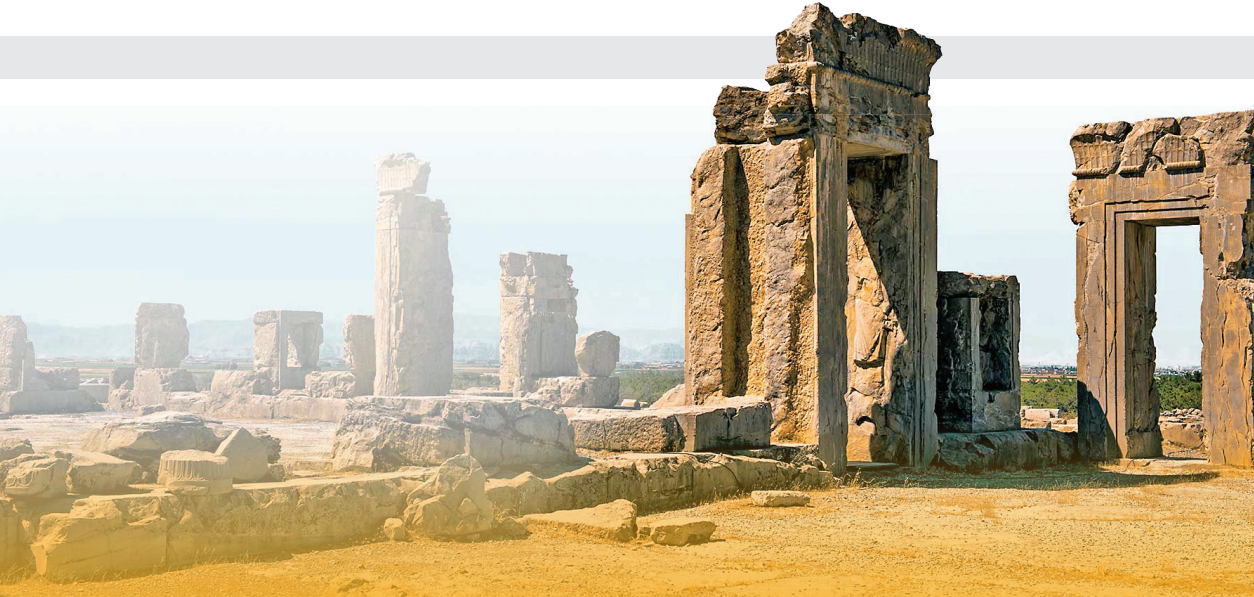
حکایت پلاس

به بهانه روز جهانی حقوق حیوانات

چند روز پیش برای لحظاتی مهمان همسایه دیوار به دیوار آپارتمانان شدم. بهانه‌اش بوی گندی بود که ماه‌هاست از خانه آنها هوارفته و البته ناله‌های مبهمی که صبح و ظهر و شام آزارمان می‌داد. به پیشنهاد همسر جان، پیاله‌ای‌اش به‌دست گرفتم و درازدم و همسایه‌جان مثل همیشه با خوشرویی در را باز کرد و مرا چند لحظه‌ای پشت در منتظر گذاشت تا اش را خالی کند و ظرف را بشوید که بکهو آنچه را که نباید می‌دیدم، دیدم! باغ‌وحشی در حال و پذیرایی خانه با انواع و اقسام پرندگان و درندگان و جوندگان ریز و درشت که همه در غل و زنجیر بودند و کت‌بسته، در حال ناله و مناجات برای رهایی!

از سبویی طوطی خوش رنگ و آب، هی فریاد می‌زد که «قشنگم... بیا» که انگار سواری بر اسب سپید دیده که قفسار است او را از آن قفس ۱۰ در ۱۰ سانتی متری رها کند و از طرفی سگ پشمالوی یک چشمی که قلاده‌اش به چهارپایه‌ای بسته شده بود، به زحمت پارس می‌کرد که یعنی هر چه زودتر جنگل ما را ترک کن و روی کابینت‌های آشپزخانه هم ماهی رنگ و رو رفته‌ای، تق و تق خودش را به شیشه آکواریوم می‌کوبید و هی آب‌های در دهانش را تف می‌کرد. وقتی آقای همسایه پیاله خالی‌اش را آورد، از چشم‌های ورقلمبیده من حیرت کرد و با لبخند گفت: عاشق طبیعتم سروش جان! که بکهو چهارپایه در برابر زور سگ یک چشم بی‌زبان کم آورد و روی زمین کشیده شد و محکم به قفس طوطی رنگ پریده خورد و سگ از لای پای جناب همسایه توی راه‌پله‌ها جست و طوطی به هوا پرید و چهارپایه روی هوا چرخید و به شیشه آکواریوم خورد و آب‌های آکواریوم آزاد شدند و ماهی بیچاره دیگر تف نکرد! البته آقای همسایه را چند روزی است که ندیده‌ام، اما اگر ببینمش حتماً به او خواهم گفت: لطفاً برای مدتی با طبیعت قهر کن و اجازه بده طبیعت زبان بسته، دیگر اسیر تو نباشد!

معماری ایرانی، شهرت جهانی

نگاهی به بناهای ایرانی که تحسین منتقدان جهانی را برانگیخته و در فهرست‌های معتبر بین‌المللی جا گرفته‌اند

ایرانی، استادان کار با مصالح بومی بودند. آنها خشست و آجر را به آثاری هنری بدل کردند. با کاشی‌های هفت‌رنگ، هندسه مقدس را بر دیوارها نشان‌دادند و با ابداع بادگیرها و قنات‌ها، راه‌حلی هوشمندانه برای هم‌زیستی با اقلیم خشک و خشن یافتند. این دانش بومی، چنان با هنر و زیبایی در آمیخته که حاصل آن، بناهایی فرازمانی است؛ سازه‌هایی که نه تنها در زمان خود کار آمد و شگفت‌انگیز بودند، بلکه امروز نیز به‌عنوان منابع الهام و شاهکارهای معماری در معتبرترین دانشگاه‌ها، کتاب‌های مرجع و فهرست‌های جهانی مانند فهرست میراث جهانی یونسکو تدریس و ستایش می‌شوند. در آستانه روز جهانی معماری، به سراغ تعدادی از این سفیران فرهنگی ایران رفته‌ایم تا ببینیم چگونه نام ایران را در عرصه معماری جهانی طنین‌انداز کرده‌اند.

مسجد شیخ لطف‌الله - اصفهان

این مسجد، نماد زیبایی‌شناسی و عرفان ایرانی -اسلامی است. این بنا به‌دلیل گنبد منحصر به‌فرد با رنگ آمیزی نخودی و کاشی‌کاری‌های داخلی به‌نظیرش، یک شاهکار هنر و معماری اسلامی به‌شمار می‌رود. بازی نور در فضای داخلی و طراحی بدون مناره آن، این بنا را از تمام مساجد دیگر متمایز می‌کند.

منابع جهانی: به‌عنوان یکی از زیباترین بناهای مذهبی جهان در نشریات معتبری چون نشنال جئوگرافیک و کتاب‌های هنر اسلامی معرفی شده و بخشی از مجموعه ثبت جهانی نقش جهان است.

میدان نقش جهان - اصفهان

این میدان، یک مجموعه شهری بی‌نظیر شهرسازی دوره صفوی است که ۴ عنصر اصلی قدرت (دولت در عالی‌قاپو)، مذهب (مسجدشاه و مسجد شیخ‌لطف‌الله)، اقتصاد (بازار قیصریه) و تفریح (فضای خود میدان) را گرد هم آورده است. این طراحی الگویی جهانی برای خلق فضاهای عمومی سرزنده و کارآمد محسوب می‌شود.

منابع جهانی: به‌عنوان یک شاهکار برنامه‌ریزی شهری در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شده و در کتاب‌های مرجع معماری چون «A Survey of Persian Art» اثر آرتور اپوپ به تفصیل تحلیل شده است.

تخت جمشید - شیراز

این مجموعه باشکوه، پایتخت آیینی و نماد اقتدار امپراتوری هخامنشی است که بر سکوی سنگی بنا شده و اوج هنر و معماری دوران باستان را به تصویر می‌کشد. طراحی دقیق، تناسب‌بای نظیر و جزئیات هنرمندانه آن، تخت‌جمشید را به یکی از مهم‌ترین محوطه‌های باستان‌شناسی جهان و منبعی بی‌پایان برای مطالعه هنر و مدیریت در دنیای باستان تبدیل کرده است.

منابع جهانی: ثبت شده در فهرست میراث جهانی یونسکو از سال ۱۹۷۹ میلادی و موضوع اصلی هزاران کتاب و مقاله آکادمیک در زمینه تاریخ معماری و هنر جهان باستان

پاسارگاد - شیراز

این مجموعه، نخستین پایتخت شاهنشاهی هخامنشی، شامل آرامگاه کوروش، کنایهای سلطنتی و نخستین نمونه شناخته شده از «باغ ایرانی» است. معماری آن با سادگی و وقار منحصر به‌فرد، پایه‌گذار سبکی شد که بعدها در تخت جمشید به کمال رسید و تأثیر عمیقی بر هنر و معماری جهان گذاشت.

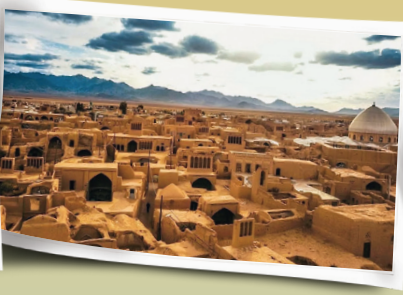
منابع جهانی: در فهرست میراث جهانی یونسکو از سال ۲۰۰۴ ثبت شده و آرامگاه کوروش به‌عنوان یک نماد جهانی معماری تدفینی و باغ ایرانی به‌عنوان الگوی باغ‌سازی در منابع متعدد تاریخی مورد ستایش قرار گرفته است.

چغازنبیل - خوزستان

این زیگورات عظیم آجری، نیایشگاهی باستانی متعلق به تمدن ایلام (حدود ۱۲۵۰ سال پیش از میلاد مسیح) است که به‌عنوان یکی از نخستین بناهای مذهبی ایران شناخته می‌شود. ساختار بلکائی و مهندسی پیشرفته آن در بیش از ۴ هزار سال پیش، اوج هنر و تکنیک معماری ایلامی را به نمایش می‌گذارد.

منابع جهانی: این اثر به‌عنوان نخستین بنای ایرانی در سال ۱۹۷۹ در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شد و در تمام کتب مرجع تاریخ معماری جهان باستان به‌عنوان یک نمونه شاخص مورد بررسی قرار می‌گیرد.

شهر تاریخی بزد

مجموعه شهر خشتی بزد، نمونه‌ای برجسته از معماری پایدار و هم‌زیستی با کویر است. بادگیرها، آب‌انبارها، خانه‌های گودال باغچای و کوچه‌های سرپوشیده (سلاط)، یک سیستم شهری هوشمند و منطقی بر اقلیم را به نمایش می‌گذارند که مورد تحسین جهانی قرار گرفته است و به‌همین دلیل به‌عنوان یک شهر کامل در یونسکو ثبت شده است.

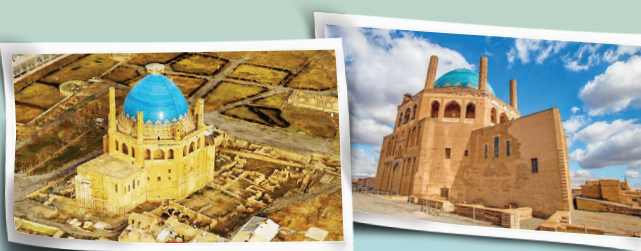
منابع جهانی: در سال ۲۰۱۷ به‌طور کامل در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسید و به‌عنوان الگوی موفق از معماری بومی و پایدار در بسیاری از کنفرانس‌ها و منابع علمی معماری معرفی می‌شود.

مجموعه بازار تاریخی تبریز

این مجموعه، یکی از قدیمی‌ترین بازارهای خاورمیانه و بزرگ‌ترین سازه سرپوشیده و به‌هم‌پیوسته آجری در جهان است. این بازار تنها یک مرکز تجاری نیست، بلکه یک ساختار کامل اجتماعی و فرهنگی با تیمچه‌ها، مساجد و کاروانسراهاست که نمونه‌ای برجسته از معماری شهری و تجاری سنتی محسوب می‌شود.

منابع جهانی: در سال ۲۰۱۰ به‌عنوان یک مجموعه شهری زنده در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شد و به‌عنوان الگویی موفق از معماری پایدار و سازماندهی فضاهای تجاری - اجتماعی در مراکز آکادمیک جهان مورد توجه است.

گنبد سلطانیه - زنجان

این بنا که آرامگاه آلجایتو، پادشاه ایلمانی است، شاهکار معماری دوره ایلمانی و دارنده بزرگ‌ترین گنبد آجری جهان به‌شمار می‌رود. مهندسی پیشرفته در ساخت گنبد دوجداره و تزئینات بی‌نظیر آن، الهام‌بخش ساخت بسیاری از بناهای بزرگ در آسیای مرکزی و جهان اسلام، از جمله تاج‌محل بوده است.

منابع جهانی: از سال ۲۰۰۵ در فهرست میراث جهانی یونسکو قرار دارد. تکنیک ساخت گنبد آن به‌عنوان یک نقطه عطف در تاریخ مهندسی سازه در کتاب‌های تخصصی معماری جهان تحلیل و تدریس می‌شود.

حال خوب

سپری علیه نظر دیگران

آدمی را ترس‌های بزرگی است که در زندگی، مانند غل و زنجیر عمل می‌کند و نمی‌گذارد توانمندی‌هایش را چنانچه که باید، آزاد کند. حالا برخی از روانشناسان بخشی از این ترس‌ها را سیاهه کرده‌اند تا نشان بدهند که بزرگ‌ترین ترس‌های بشر کدام‌ها هستند. در غالب این سیاهه‌ها، ترس از نظر دیگران، جزو ۳ ترس اول بوده است؛ بله، ترس از نگاه، نظر، قضاوت، نیش، کنایه و طعنه دیگران.

حقیقت امر این است که ما بیشتر کارها را به‌خاطر ترس از نظر دیگران انجام می‌دهیم یا انجام نمی‌دهیم؛ مثلاً روابی و ایده‌ای داریم، اما چون می‌ترسیم پشت سرمان حرف بزنند و خوبیت ندارد، کنارش می‌گذاریم یا اینکه می‌دانیم برخی از رفتارهایی که انجام می‌دهیم، چقدر مسخره است، اما به‌خاطر دیگران ناچاریم انجامش بدهیم. از سوی دیگر، نظر، نگاه، دیدگاه و قضاوت دیگران، باعث می‌شود تا در ست مثل کسی که حس می‌کند در اتاقی که با ده‌ها دوربین مداربسته مجهز شده، نشسته و هر کاری که می‌کند، تحت رصد است؛ در نهایت اینکه نمی‌تواند قدم از قدم بردارد و مدام در فکر قضاوت دیگران است. خوب، چه باید کرد؟ چطور این ترس را کنار بگذاریم و مثل پشه آدم زندگی کنیم؟ دکتر مصطفی ملکیان، از چهره‌های دانشگاهی و روشنفکری مطرح ایران، نکته جالبی در این باره دارد که خیلی راهگشاست. او اشاره می‌کند که جامعه و دیگران قصد دارند با همین قضاوت و نظر دادن و نگاه، ما را مدام به سمت مرکز جذب کنند و اگر در برابر این قصه مقاومت کنیم، معمولاً با ابزارهای خودشان سعی می‌کنند که ما را وادار به این کار کنند. ملکیان اشاره می‌کند که باید به یاد داشته باشیم که نظر دیگران، در یکی از این ۳ دسته قرار می‌گیرد:

۱. واقع‌دآوری / ارزش‌دآوری
به گفته او، بالای ۹۰ درصد نظرات دیگران درباره ما، ارزش‌دآوری هستند و تنها ۶ درصد با مقدار کمی از آن واقع‌دآوری است. اما اینها یعنی چه؟ در ارزش‌دآوری، خبری از واقعیت و حقیقت نیست؛ دیگران صرفاً می‌خواهند بر اساس ارزش‌های درونی خودشان ما را قضاوت کنند، اما در واقع‌دآوری، ما با واقعیت، حقیقت و نظر تخصصی روبه‌رو هستیم. من به شما می‌گویم که چقدر زشت به‌نظر می‌رسید؛ این یک ارزش‌دآوری است. زیبایی چیست؟ چه کسی گفته من زشت یا زیبا هستم یا باید باشم؟ آیا زشت از نظر کسی، می‌تواند زیبا از نظر دیگری باشد؟ اما از سوی دیگر، ممکن است من به‌عنوان یکی از دوستان شما که مثلاً متخصص تغذیه یا پزشک است، به شما بگویم که فلائی، وزن‌ت زیاد شده و این برای سلامتی میان‌مدت و درازمدتی از این منظرها جالب نیست و باید این کارها را بکنی. این می‌شود واقع‌دآوری؛ چیزی که نشانه‌هایی از واقعیت و حقیقت و خبرخواهی در آن به چشم می‌خورد. راه‌حل نهایی؟ در زندگی تان نسبت به ارزش‌دآوری‌های دیگران کر و کور باشید و نسبت به واقع‌دآوری‌ها به‌شدت حساس؛ به این ترتیب ترس از نظر دیگران کم‌کم در شما نابود خواهد شد.

عکس خانه

دیوار کهنه، رنگ تازه

در کوچه‌ای خاموش از لالچین همدان، جایی که دیوارهای کاهگلی به رنگ خاک، قصه می‌گویند، لکه‌های فیروزه‌ای مثل نفس تازه بر کاهگل نشسته‌اند. مرد مسالخورده با قدم‌هایی آرام و ظریفی در دست، از برابر این دیوار می‌گذرد؛ انگار خودش بخشی از این منظره کهنه و دلنشین باشد. حمیدرضا امیری متین، با دقتی شاعرانه، لحظه‌ای سواد اما پر معنا را ثبت کرده است: ترکیبی از سکوت روستا، فرسودگی دیوار و شادابی رنگ آبی که به آن جان داده. این تصویر نه تنها نگاه‌ها را به‌خود جلب کرده بلکه در شبکه‌های اجتماعی به سرعت پربازدید شده، چون روایتگر همان تضاد شیرین زندگی روستایی ایران است؛ رنگ زنده در دل خاک، امید در دل گذر سال‌ها.